

נחמה ליבוביץ' – מורה לחיים

הופכים ערך לדרך

מבוא

נחמה ליבוביץ' הייתה אישה של תורה. את כל חייה הקדישה להוראת התנ"ך במסגרות שונות, לקהלים שונים ובאמצעות פלטפורמות מגוונות ופורצות דרך. היא שאפה לסייע ככל שביכולתה לכל מי שחשקה נפשו להעמיק וללמוד את פרשת השבוע ביסודיות, להנחיל לרבים את אהבת התנ"ך ולהרגיל את הלומדים לעיון בפרשנים ולחשיבה ביקורתית מעמיקה. (על נחמה ליבוביץ', מתוך גיליונות נחמה)

בפעילות זו נלמד מדמותה של המורה נחמה כיצד לברר ולזהות את הערכים החשובים לנו, אלה אשר מובילים אותנו בחיים, וכיצד להתקדם ממחשבה לפעולה על מנת להוציא את הערכים החשובים לנו מן הכוח אל הפועל ולתת להם ביטוי מעשי בחיינו.

מהלך הפעילות

חלק א - מתיקות ועריבות טוב התורה

האזינו לשיר [מתיקות התורה ישיבת שומריה](#)

השיר נכתב למילותיו של האור החיים הקדוש:

אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה. ולא ייחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב למאומה. כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם. (דברים כו, יא)

שאלות לדין:

- אלו מחשבות ותחושות מתעוררותבכם בהאזנה לשיר?
- מה לדעתכם יכול לסייע לאנשים להרגיש "במתיקות ועריבות טוב התורה" להכיר בערך ובמשמעות שהיא נושאת עבורם?
- מה מונע מאנשים להרגיש זאת ולהכיר בכך?
- ספרו על רגע או חוויה שחיברו אתכם במיוחד לתחושות אלה.

חלק ב - נחמה ליבוביץ' – מורה לחיים

קראו על [חייה ופועלה של נחמה ליבוביץ'](#).

*במקום קטע הקריאה, או בנוסף לו, ניתן להשתמש בסרטונים הבאים:

רש"י ונחמה ליבוביץ' (59: 2 דקות) מרכז ללימודי רוח, הספרייה הלאומית

נחמה ליבוביץ' – סיון רהב מאיר (58: 1 דקות)

שאלות לדיון:

- כיצד התרשמתם מדמותה של נחמה ליבוביץ'?
- מה הרשים אתכם במיוחד?
- האם משהו שקראתם עליה הפתיע אתכם? מדוע?
- מהם לדעתכם הערכים שהובילו אותה בחייה? הסבירו.

הכרנו מעט את דמותה של נחמה ליבוביץ' ואת הערכים שהובילו אותה וראינו כיצד היא הביאה אותם לידי מימוש וביטוי מעשי בחייה.

קראו את הציטוט מדבריה:

"ויזכור המורה תמיד: אין עיקר מטרתנו בביה"ס להרבות מידע, אלא להרבות אהבת התורה, שיהיו דברי תורה יקרים וחביבים על הלומד, שיראה את האור הגדול הנוגה מפרשנינו ומזריח את הפסוקים"

- מהו הערך המרכזי שהנחה את נחמה ליבוביץ' ועולה מדבריה אלו?
- לדעתכם, כיצד דבריה אלו מתחברים לשיר לו האזנו בתחילת הפעילות?

חלק ג - מה הכי חשוב לי?

נברר מהם הערכים החשובים לנו ומה מקומם בחיינו.

למנחה: בחר/י אחד מהכלים שיובאו בהמשך לעריכת בירור ערכי אישי עם המשתתפים ולקיום דיון על אודות הערכים החשובים להם.

חלק ד - מערך לדרך – ערכים הופכים לדרך חיים

נחמה ליבוביץ' עסקה כל ימיה בהוראת התנ"ך ובמציאת דרכים שונות להביא את לימוד התנ"ך ואת אהבת התורה לקהלים שונים ומגוונים. היא מצאה דרכים רבות לממש את הערכים שהובילו אותה ולהביא אותם לידי ביטוי משמעותי בחייה.

נשתמש בחכמת ההמון – אתם מוזמנים להציע לזה לזה דרכים מעשיות למימוש הערכים החשובים לכם, על מנת להפוך אותם מרשימת ערכים לדרך חיים.

כל משתתף יכתוב במרכז דף גדול מהו הערך החשוב לו ביותר. כל המשתתפים יתלו את הדפים עליהם כתובים הערכים שלהם על קירות החדר. המשתתפים יסתובבו בחדר, יתבוננו בערכים הכתובים על הדפים ויכתבו על הדפים רעיונות למימושם (יש לכתוב את הרעיון בקצרה). רצוי שהמציעים יכתבו את שמם כדי שבעל הערך יוכל לפנות אליהם להבהרת הרעיון ו/או לחשיבה נוספת משותפת.

***חלופה מקוונת** - ניתן להשתמש בכלי המקוון [TRICIDER](#) (הסבר על הכלי המקוון).

שאלות לסיכום

- שתפו ברעיון שקיבלתם ואהבתם.
- האם הציעו לכם רעיון שלא חשבתם עליו? מהו?
- לדעתכם, מהי חשיבותם של הרעיונות למימוש הערכים החשובים לנו בחיים?
- במה לדעתכם תלויה היכולת להביא את הערכים שלנו לידי ביטוי?
- למה זה חשוב?

להרחבה

כלים ומתודות לבירור ערכי

(מתוך קובץ פרקטיקות להוראה איכותית – פרקטיקות מינהל חברה ונוער לחנוך החברתי)

מטרת הכלי היא לאפשר לתלמידים לערוך בירור פנימי עם עצמם ועם חבריהם לכיתה על סולם הערכים הפנימי המוביל אותם, תוך הקשבה לחברים, יכולת קיום דיון והגעה להסכמות, על מנת לתת להם כלים לחיים בחברה מרובת דעות ועמדות שבה מתעוררות לעיתים דילמות בין יחידים וקבוצות המצדדים בערכים שונים.

1. כתיבת ערכים

- עבור חלק זה יש להצטייד מראש בפתקיות ובטושים.
- ננחה את התלמידים לכתוב על הפתקיות מספר רב של ערכים ושל מרכיבים משמעותיים להם בחיי היום-יום. מרכיב או ערך אחד על כל פתקית. לדוגמה:

משפחה, חברים, פלאפון, ללכת לסרט, חגים, מורשת, טיולים, שמירה על הטבע, איכות הסביבה, כבוד לאחר, מראה, איפור, ווטסאפ, לקנות בגדים, טיקטוק, נתינה, צדקה, ספרים, הצגות, תרבות, בית יפה, חדר משלי, חשמל, אוכל, ספורט, כסף, מדינה, מחשב, לאכול במסעדות, דת, אמונה, אוכל טוב, חיות מחמד, חופש בבית מלון, ים, בריכה, צדק, בתי משפט, משטרה, ידע, שוויון, בריאות, שפה, עזרה הדדית, אופטימיות, חוש הומור, בחירה, מקלחת חמה, תחביבים.

- טיפ: כדי לעודד את התלמידים לכתוב כמות רבה של פתקים, אפשר להכריז כי 5-7 הדקות הקרובות הן תחרות מי כותב/ת את הכמות הגדולה ביותר של פתקים.

2. עבודה בקבוצות

נחלק לכל קבוצת תלמידים מספר זהה של כרטיסיות (המלצה: 7-8 כרטיסיות של ערכים, 7-8 כרטיסיות של מרכיבים מחיי היומיום). על הקבוצה לקרוא את כל הכרטיסיות שהם קיבלו.

- בשלב הראשון (10 דק'), על הקבוצה לקיים דיון פנימי ולקבל החלטה משותפת על אילו שלוש כרטיסיות הם מוכנים לוותר. כרטיס אחד לפחות מבין השלושה צריך להיות כרטיס של ערך. לפני סיום הזמן עליהם לכתוב על דף לעצמם, על אילו ערכים החליטו לוותר ומדוע.
- נחזור על ההנחיה בשני סבבים נוספים (כלומר, בסך הכול הקבוצה תוותר על תשע כרטיסיות, שלוש בכל סבב).
- בשלב השני נבקש מכל קבוצה לסדר את הערכים שנותרו, אלו שלא ויתרו עליהם, בסולם עולה – למעלה הערך החשוב ביותר וכך הלאה.
- בשלב השלישי כל קבוצה תידרש להציג את סולם הערכים שלה ולנמק את הבחירה שלה, תוך הסבר של שיקולי הדעת בנוגע לערכים שהם החליטו לוותר עליהם.

3. סיכום במליאה

- נקיים דיון כיתתי רפלקטיבי בנוגע לתהליכי קבלת ההחלטות בקבוצה. שאלות אפשריות:
- סביב מה היה לנו קל להסכים בקבוצה? על אילו ערכים ומרכיבים היה קשה יותר להסכים?
 - איך התקבלה ההחלטה הסופית?
 - מה מידת הקשר בין הערכים שבחרה הקבוצה שלי ובין הערכים שאני מביא/ה מהבית?

